

TÓM TẮT

Đề tài: “Nghiên cứu một số đặc điểm sinh học và sinh thái của muỗi hành *Orseolia oryzae* (Diptera: Cecidomyiidae) hại lúa tại Châu Thành, Tiền Giang” được thực hiện tại Trung tâm BVTV phía Nam và các ruộng lúa lân cận trong thời gian từ tháng 2 đến tháng 6 năm 2011. Thí nghiệm tại Trung tâm được thực hiện trên giống lúa Jasmine 85 nhằm khảo sát đặc điểm hình thái, vòng đời và triệu chứng gây hại. Bên cạnh các thí nghiệm tại Trung tâm chúng tôi còn tiến hành khảo sát tỷ lệ bị ký sinh và khả năng dẫn dụ của bẫy đèn và bẫy dính vàng đối với muỗi hành.

Giáo viên hướng dẫn: Th.S Lê Cao Lượng

Th.S Lê Quốc Cường

Kết quả đạt được:

Muỗi hành là loài côn trùng biến thái hoàn toàn, trải qua 4 giai đoạn phát triển là trứng, ấu trùng, nhộng và thành trùng.

Thành trùng là một loài muỗi, con cái trung bình dài $4,51 \pm 0,22$ mm, rộng $0,96 \pm 0,09$ mm, sải cánh rộng $8,8 \pm 0,17$ mm. Con đực trung bình dài $3,09 \pm 0,08$ mm, rộng $0,67 \pm 0,03$ mm, sải cánh rộng $6,53 \pm 0,31$ mm. Đời sống của muỗi rất ngắn biến động từ 1 - 2 ngày, trung bình $1,42 \pm 0,33$ ngày.

Trứng có kích thước trung bình dài $0,46 \pm 0,02$ mm, rộng $0,1 \pm 0,01$ mm. Giai đoạn này kéo dài 3 – 4 ngày, trung bình $3,60 \pm 0,40$ ngày.

Giai đoạn ấu trùng kéo dài 12 – 15 ngày, trung bình $13,86 \pm 0,83$ ngày.

Nhộng đực trung bình dài $3,38 \pm 0,26$ và rộng $0,99 \pm 0,12$ mm, nhộng cái dài $4,50 \pm 0,20$ và rộng $1,02 \pm 0,09$ mm, giai đoạn này kéo dài từ 6 – 7 ngày, trung bình $6,38 \pm 0,36$ ngày. Trước khi hoàn toàn bước vào giai đoạn nhộng, muỗi hành còn trải qua giai đoạn tiền nhộng kéo dài từ 2 – 3 ngày, trung bình $2,30 \pm 0,43$ ngày.

Vòng đời của muỗi hành *Orseolia oryzae* biến động từ 24 – 31 ngày, trung bình $27,16 \pm 1,81$ ngày trong điều kiện nhiệt độ trung bình $28 \pm 1^\circ\text{C}$, ẩm độ $65 \pm 2\%$.

Triệu chứng gây hại là sâu non ăn phá làm đỉnh sinh trưởng cây lúa bị biến dạng thành ống dài. Bụi lúa bị hại có chiều cao thấp hơn bình thường, lá ngắn, dảnh bị hại không còn khả năng cho bông nhưng nảy thêm nhiều dảnh phụ.

Thành trùng muỗi hành có xu tính là thích ánh sáng, hoạt động mạnh về đêm và hay vào đèn.

Tỷ lệ ký sinh trên muỗi hành hại lúa trong vụ hè thu chính vụ 2011 tại Châu Thành, Tiền Giang là khá cao (70%). Chỉ ghi nhận được 2 loài ong ký sinh là: *Propicroscytus oryzae* và *Platygaster* sp. Trong đó loài *Platygaster* sp. chiếm đến 80% số mẫu bị ký sinh và ký sinh chủ yếu ở giai đoạn nhộng, loài *Propicroscytus oryzae* chủ yếu ký sinh ở giai đoạn ấu trùng.